NAVOIY VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI (2020- yil yanvar-iyul oylari uchun dastlabki ma`lumot)

TASHQI SAVDO AYLANMASI VA BALANSI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Mamlakatning tashqi iqtisodiy faoliyati, xususan tashqi savdo sohasida amalga oshirilayotgan islohotlarning pirovard natijasi aholining turmush darajasiga bevosita o`z ta`sirini o`tkazadi.

2020- yil yanvar-iyul oylari yakuni bilan viloyatning tashqi savdo aylanmasi (matnda TSA) 633,0 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2019- yilning mos davriga nisbatan 60,6 % ni tashkil etdi.

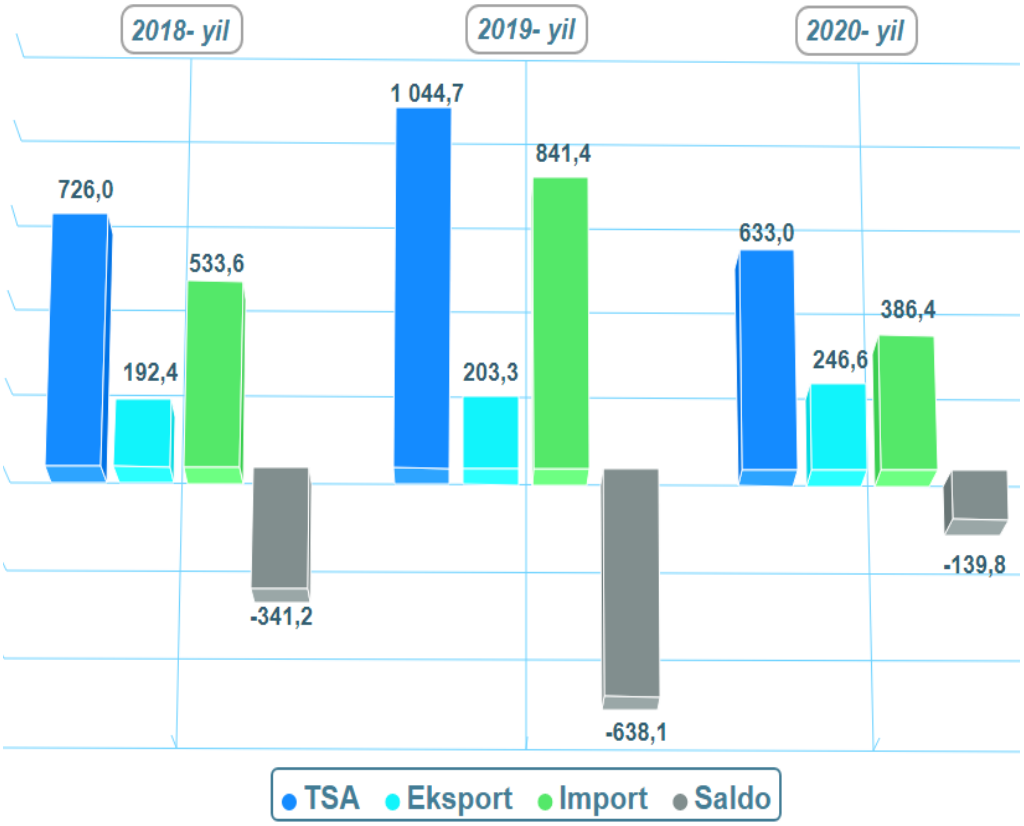

Ma`lumot uchun: Navoiy viloyati tovarlar tashqi savdosi statistika ko`rsatkichlarini shakllantirishda, Tashqi iqtisodiy faoliyat Tovar nomenklaturasi (keying o`rinlarda TIF TN) bilan birgalikda, Birlashgan Millatlar Tashkilotining Xalqaro standartlashgan savdo tasniflagichi (keyingi o`rinlarda – XSST) ishlatiladi. Bu o`z navbatida tahliliy maqsadlarda eksport va import qilinadigan tovarlarni 10 ta katta qismga guruhlash uchun imkon beradi. Tovarlarni XSST bo`yicha kodlashtirish, TIF TN va XSST o`rtasida o`tish kalitlari yordamida amalga oshiriladi.

TSA da eksport hajmi 246,6 mln. AQSh dollariga (2019- yilning mos davriga nisbatan 121,3 foizni) va import hajmi 386,4 mln. AQSh dollariga (2019- yilning mos davriga nisbatan 45,9 foizni) tashkil qilmoqda. Hisobot davrida - 139,8 mln. AQSh dollari qiymatida passiv tashqi savdo balansi qayd etildi.

NAVOIY VILOYAT BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI ENG YUQORI ULUSHGA EGA BO`LGAN DAVLATLAR (2020- yil yanvar-iyul, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

Top-10 davlatlar	TSA	Eksport	Import	Ulushi, % da
Rossiya Federatsiyasi	92,7	22,1	70,6	14,6
Xitoy Xalq Respublikasi	91,9	14,9	77,0	14,5
Fransiya	74,5	71,0	3,5	11,8
Kanada	65,4	65,2	0,2	10,3
Litva	42,7	2,4	40,3	6,7
Koreya Respublikasi	40,1	-	40,1	6,3
Turkiya	35,1	17,3	17,8	5,5
Qozog`iston	32,4	3,5	28,9	5,1
AQSh	31,2	0,1	31,1	4,9
Qirg'iz Respublikasi	27,7	27,5	0,2	4,4

So`nggi yillarda hukumatimiz tomonidan sanoat tuzilmasini diversifikatsiya qilishda, eksportni qo`llab-quvvatlash, import o`rnini bosuvchi tovar va mahsulotlarni ishlab chiqarishni yanada oshirilishi natijasida, eksport tarkibida sezilarli o`zgarishga erishildi.

Navoiy viloyati, jahonning 62 dan ortiq mamlakatlari bilan savdo aloqalarini amalga oshirib kelmoqda. TSA ning nisbatan salmoqli hissasi Rossiya Federatsiyasida (14,6 %), Xitoy Xalq Respublikasida (14,5 %), Fransiya (11,8 %), Kanada (10,3 %), Litva (6,7 %), Koreya Respublikasida (6,3 %) va Turkiyada (5,5 %) qayd etilgan.

Shuningdek, qo`shni davlatlar bilan o`zaro aloqalarni mustahkamlash, mamlakatlarni ijtimoiy-iqtisodiy, savdo-sanoat hamda madaniy sohalardagi aloqalarini rivojlantirish borasida katta ishlar amalga oshirilayotganini ko`rish mumkin.

Xususan, qo`shni davlatlar Qozog`iston va Qirg`iz Respublikalari bilan TSA da so`nggi yillarda katta o`zgarishlar kuzatilyapti. Misol uchun, so`nggi uch yilda TSA Qozog`iston va Qirg`iz Respublikasi bilan tashqi savdo aylanmasi oshgani kuzatilmoqda.

Boshqa davlatlar (qo`shni davlatlardan tashqari) bilan esa, TSA da eng yuqori ulush Rossiya Federatsiyasi, Xitoy Xalq Respublikasi, Fransiya, Kanada, Litva, Koreya Respublikasi, Turkiya davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

NAVOIY VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASI HAJMI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

	Jami mln. AQSh dollar	2019- yilning mos davriga nisbatan o‘zgarish sur’ati, % da	Jamiga nisbatan ulushi, %
Tashqi savdo aylanmasi	**633,0**	**60,6**	**100,0**
MDH davlatlari	179,1	74,5	28,3
Boshqa davlatlar	453,9	56,4	71,7

NAVOIY VILOYATINING HUDUDLAR BO'YICHA TASHQI SAVDO AYLANMASI HAJMI (yanvar-iyul, ming AQSh dollari)

Tuman va shahar nomi	Tashqi savdo aylanmasi hajmi	2019- yilning mos davriga nisbatan o'zgarish sur'ati, % da
Navoiy viloyati	**633 020,4**	**60,6**
Navoiy sh.	384 747,2	76,0
Zarafshon sh.	11 314,7	2,9 b.
tumanlar:		
Karmana	133 998,4	155,8
Konimex	3 138,7	180,4
Qiziltepa	26 000,0	116,4
Navbahor	24 654,5	159,6
Nurota	7 990,7	77,9
Tomdi	624,4	101,9
Uchquduq	1 375,0	62,1
Xatirchi	9 005,1	55,2
Bo'linmaydigan hajm	30 171,7	8,0

2020- yil yanvar-iyul oylarida tashqi savdo aylanmasi 633,0 mln. AQSh dollarini 2019- yilning mos davriga nisbatan 60,6 foizni tashkil qilmoqda.

Tashqi iqtisodiy faoliyat bo`yicha 10 ta yirik hamkor-davlatlar orasidan uchta davlatda faol tashqi savdo balansi kuzatilgan, xususan, Fransiya (67,5 mln. AQSh dollari), Kanada (65,0 mln. AQSh dollari), Qirg`iz Respublikasi (27,3 mln. AQSh dollari) shular jumlasidandir. Qolgan 7 ta davlatlar bilan passiv tashqi savdo balansi saqlanib qolmoqda.

NAVOIY VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Rossiya Federatsiyasi	**81,4**	**106,0**	**92,7**
Eksport	18,5	21,9	22,1
Import	62,9	84,1	70,6
Saldo	-44,4	-62,2	-48,5
Xitoy Xalq Respublikasi	**189,0**	**193,1**	**91,9**
Eksport	27,5	47,3	14,9
Import	161,5	145,8	77,0
Saldo	-134,0	-98,5	-62,1
Fransiya	**82,5**	**84,6**	**74,5**
Eksport	80,7	83,5	71,0
Import	1,8	1,1	3,5
Saldo	78,9	82,4	67,5
Kanada	**0,3**	**0,4**	**65,4**
Eksport	0,2	0,3	65,2
Import	0,1	0,1	0,2
Saldo	0,1	0,2	65,0
Litva	**9,2**	**8,3**	**42,7**
Eksport	1,2	3,2	2,4
Import	8,0	5,1	40,3
Saldo	-6,8	-1,9	-37,9
Koreya Respublikasi	**22,9**	**46,4**	**40,1**
Eksport	0,7	0,1	0,0
Import	22,2	46,3	40,1
Saldo	-21,5	-46,2	-40,1
Turkiya	**26,7**	**67,8**	**35,1**
Eksport	5,2	10,6	17,3
Import	21,5	57,2	17,8
Saldo	-16,3	-46,6	-0,5

NAVOIY VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Qozog`iston	**40,6**	**34,8**	**32,4**
Eksport	34,2	5,0	3,6
Import	6,4	29,8	28,8
Saldo	27,8	-24,8	-25,2
AQSh	**30,3**	**21,4**	**31,2**
Eksport	0,1	0,1	0,1
Import	30,2	21,3	31,1
Saldo	-30,1	-21,2	-31,0
Qirg'iz Respublikasi	**7,8**	**13,3**	**27,7**
Eksport	6,9	12,9	27,5
Import	0,9	0,4	0,2
Saldo	6,0	12,5	27,3
Germaniya	**35,8**	**117,4**	**20,5**
Eksport	0,5	0,5	0,2
Import	35,3	116,9	20,3
Saldo	-34,8	-116,4	-20,1
Turkmaniston	**4,2**	**7,2**	**13,9**
Eksport	2,0	2,1	13,5
Import	2,2	5,1	0,4
Saldo	-0,2	-3,0	13,1
Ukraina	**6,9**	**1,5**	**10,9**
Eksport	0,8	1,1	1,3
Import	6,1	0,4	9,6
Saldo	-5,3	0,7	-8,3
Chexiya Respublikasi	**1,1**	**7,7**	**5,3**
Eksport	-	1,3	0,1
Import	1,1	6,4	5,2
Saldo	-1,1	-5,1	-5,1

NAVOIY VILOYATINING YIRIK HAMKOR DAVLATLAR BILAN TASHQI SAVDO AYLANMASI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari)

Davlatlar	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Estoniya	**1,0**	**6,5**	**4,9**
Eksport	-	0,1	-
Import	1,0	6,4	4,9
Saldo	-1,0	-6,3	-4,9
Italiya	**3,2**	**58,8**	**3,5**
Eksport	-	-	-
Import	3,2	58,8	3,5
Saldo	-3,2	-58,8	-3,5
Polsha	**1,1**	**0,3**	**3,5**
Eksport	-	-	0,5
Import	1,1	0,3	3,0
Saldo	-1,1	-0,3	-2,5
Ispaniya	**14,9**	**22,3**	**3,4**
Eksport	-	-	-
Import	14,9	22,3	3,4
Saldo	-14,9	-22,3	-3,4
Buyuk Britaniya BQ va Shimoliy Irlandiya	**4,4**	**3,6**	**3,3**
Eksport	-	-	0,2
Import	4,4	3,5	3,0
Saldo	-4,4	-3,5	-2,8
Yaponiya	**32,2**	**88,2**	**3,2**
Eksport	0,1	5,3	0,2
Import	32,1	82,9	3,0
Saldo	-32,0	-77,6	-2,8

Respublikamizda tashqi savdoni qo`llab-quvvatlash hamda MDH davlatlari bilan ushbu sohadagi hamkorlikni yanada mustahkamlash bo`yicha olib borilayotgan chora-tadbirlar natijasida, 2020- yil yanvar-iyul oylarida, tashqi savdo aylanmasida MDH davlatlarining ulushi 28,3 % ni tashkil etdi.

NAVOIY VILOYATINING TASHQI SAVDO AYLANMASIDA MDH MAMLAKATLARI VA BOSHQA XORIJIY DAV-LATLARNING HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

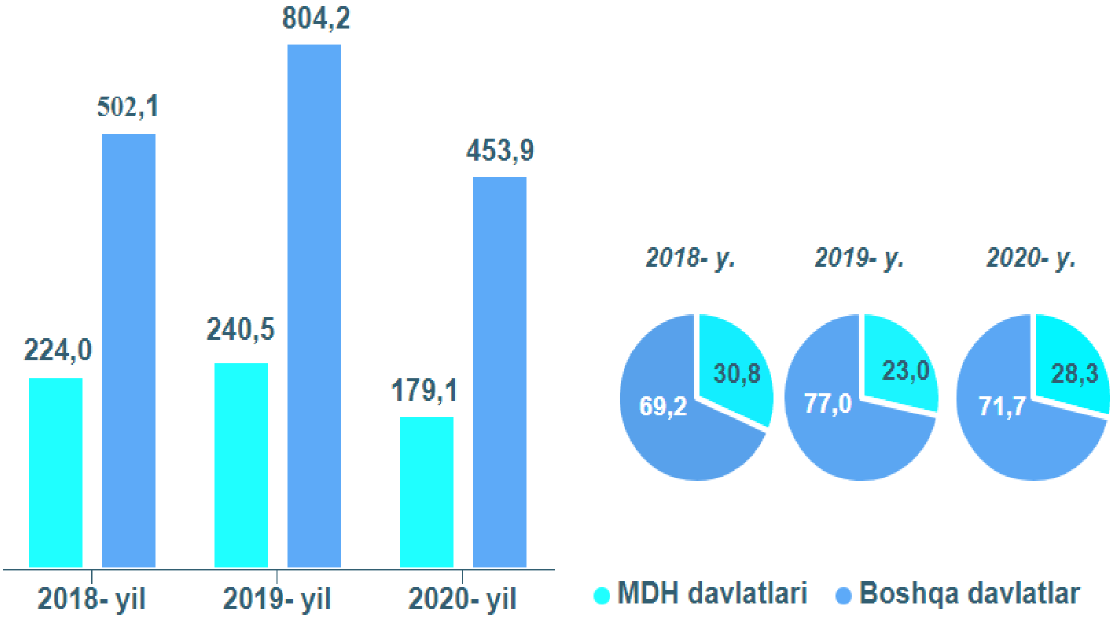

Boshqa xorijiy davlatlarning TSA si 2020- yil yanvar-iyul oylarida 2019- yilning shu davriga nisbatan 56,4 % ni, jami TSA dagi ulushi 71,7 % ni tashkil etdi.

NAVOIY VILOYATINING EKSPORTI (2020- yil yanvar-iyul)

Hisobot davrida tovarlar va xizmatlar eksporti bilan shug'ullanuvchi xo'jalik yurituvchi subyektlarning eksport hajmi 246,6 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. 2019- yilning mos davriga nisbatan o'sish sur'ati 121,3 % ni tashkil etdi.

Eksport tarkibida asosan katta ulush kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (67,3 %), asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari (15,4 %), nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari mahsulotlar (7,1 %) hissasiga tog'ri kelmoqda.

XSST BO'YICHA EKSPORT TARKIBI (2020- yil yanvar-iyul, ulushi, % da)

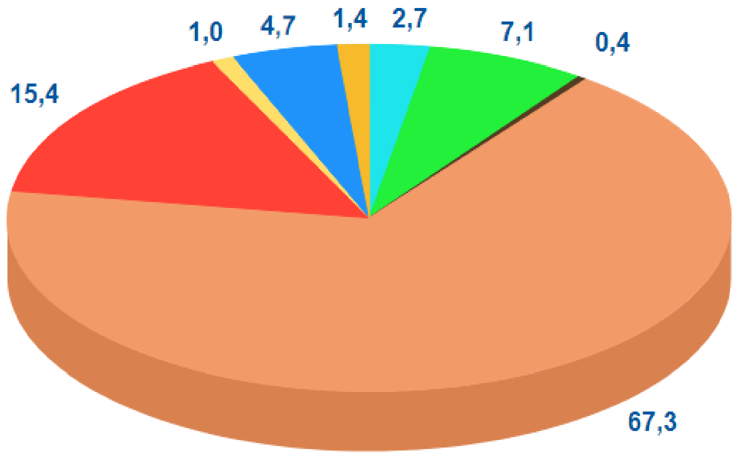

Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar - 2,7 %
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar - 67,3 %
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari - 7,1 %
Asosan material turiga qarab klassifikasiyalan-gan sanoat tovarlari - 15,4 %
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar - 0,4 %
Mashinalar va transport asbob-uskunalari - 1,0 %
Turli xil tayyor buyumlar - 4,7 %
Xizmatlar - 1,4 %

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA EKSPORT TARKIBI (2020- yil yanvar-iyul)

XSST tarkibi	Ming AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlat-lari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlat -lari	Boshqa davlat-lar
Jami eksport	**246 592,2**	**69 014,0**	**177 578,2**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	6 540,3	5 498,5	1 041,8	2,7	8,0	0,6
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	17 635,7	16 387,1	1 248,6	7,1	23,7	0,7
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	948,9	90,6	858,3	0,4	0,1	0,5
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	165 984,7	13 929,3	152 055,4	67,3	20,2	85,6
Asosan material turiga qarab klassifikasiyalan-gan sanoat tovarlari	37 996,8	20 996,7	17 000,1	15,4	30,4	9,6
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	2 369,8	181,3	2 188,5	1,0	0,3	1,2
Turli xil tayyor buyumlar	11 579,7	11 299,0	280,7	4,7	16,4	0,2
Xizmatlar	3 536,3	631,5	2 904,8	1,4	0,9	1,6

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTINING O`SISH SUR`ATLARI (2020- yil yanvar-iyul)

2020- yilning yanvar-iyul oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko‘rsatmoqdaki, tovarlar va xizmatlar tarkibida 2019- yilning mos davriga nisbatan sezilarli o‘zgarishlar qayd etildi, biroq shuni ta’kidlash joizki, 2019- yilning mos davriga nisbatan, turli xil tayyor buyumlar, asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari hamda nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg’idan tashqari mahsulotlarining eksport tarkibida o’sish kuzatildi.

XSST tarkibi	2019- yilning yanvar-iyuliga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	**121,3**	**155,9**	**111,7**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	35,3	40,9	20,6
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg’idan tashqari	139,1	161,9	48,9
Mineral yoqilg’i, yog’lash moylari va shunga o’xshash materiallar	39,0	24,1	41,7
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o’xshash mahsulotlar	129,7	12,6 b.	119,8
Asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari	141,6	122,0	176,7
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	31,1	549,5 b.	28,7
Turli xil tayyor buyumlar	13,5 b.	14,4 b.	3,8 b.
Xizmatlar	55,3	51,8	56,2

EKSPORT TARKIBI DINAMIKASI (yanvar-iyul, % da)

2020- yil yanvar-iyul oylarida eksport qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibining tahlili shuni ko`rsatmoqdaki, so‘nggi uch yil davomida eksport tarkibi dinamikasida kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o’xshash mahsulotlar ulushi 10,9 punktga oshib, 67,3 % ni, asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari 5,1 punktga oshib, 15,4 % ni tashkil etdi.

XSST tarkibi	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	26,5	9,1	2,7
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg’idan tashqari	5,0	6,2	7,1
Mineral yoqilg’i, yog’lash moylari va shunga o’xshash materiallar	-	1,2	0,4
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o’xshash mahsulotlar	56,4	63,0	67,3
Asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari	10,3	13,2	15,4
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	0,3	3,7	1,0
Turli xil tayyor buyumlar	-	0,4	4,7
Xizmatlar	1,5	3,2	1,4

NAVOIY VILOYATINING HUDUDLAR BO'YICHA EKSPORT HAJMI (yanvar-iyul, ming AQSh dollari)

Tuman va shahar nomi	Eksport hajmi	2019- yilning mos davriga nisbatan o'zgarish sur'ati, % da
Navoiy viloyati	**246 592,2**	**121,3**
Navoiy sh.	178 835,1	127,6
Zarafshon sh.	1 907,3	2,3 b.
tumanlar:		
Karmana	18 289,8	114,4
Konimex	926,6	85,4
Qiziltepa	18 691,7	168,0
Navbahor	15 507,3	139,5
Nurota	1 439,7	48,5
Tomdi	432,2	171,6
Uchquduq	944,9	144,7
Xatirchi	6 059,0	71,6
Bo'linmaydigan hajm	3 558,6	33,5

2020- yil yanvar-iyul oylarida eksport 246,6 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2019- yilning mos davriga nisbatan 121,3 foiz kuzatildi.

	Jami mln. AQSh dollari	2019- yilning mos davriga nisbatan o'zgarish sur'ati, % da	Jamiga nisbatan ulushi, %
Eksport hajmi	**246,6**	**121,3**	**100,0**
MDH davlatlari	69,0	155,9	28,0
Boshqa davlatlar	177,6	111,7	72,0

MDH VA BOSHQA DAVLATLARGA TOVAR VA XIZMATLAR EKSPORTI HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari, ulushi, % da)

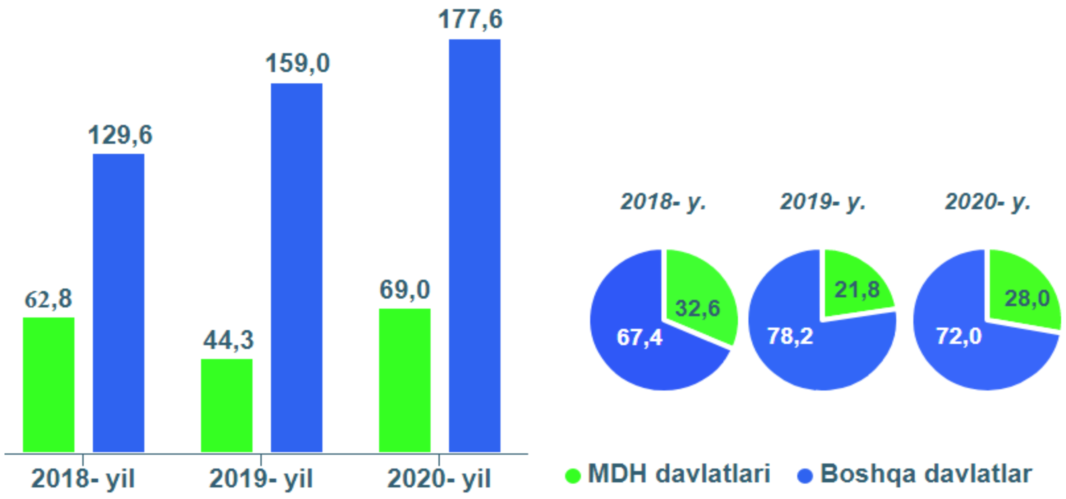

MDH mamlakatlari va boshqa xorijiy davlatlar bilan eksport ulushining dinamikasi joriy davrda ushbu koʻrsatkich 28,0 va 72,0 foizni tashkil etdi.

NAVOIY VILOYAT EKSPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLAR-NING ULUSHI (2020- yil yanvar-iyul, % da)

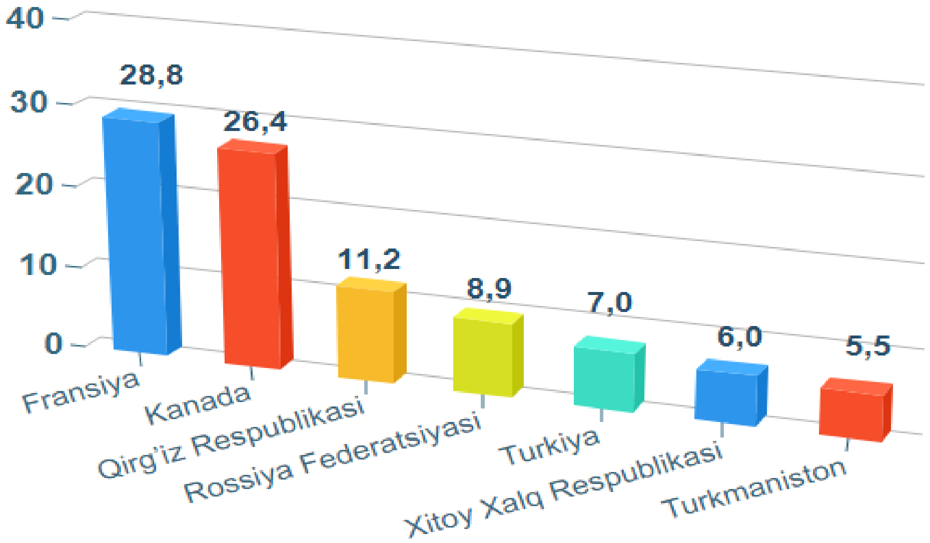

2020- yilning yanvar-iyul oylari yakunida tovar va xizmatlar eksporti bo`yicha asosiy hamkor davlatlar tarkibida Fransiya (eksport umumiy hajmining 28,8 %), Kanada (26,4 %), Qirg`iz Respublikasi (11,2 %), Rossiya Federatsiyasi (8,9 %), Turkiya (7,0 %), Xitoy Xalq Respublikasi (6,0 %) va Turkmaniston (5,5 %) davlatlari saqlanib qolmoqda, hamda ularning jami eksportdagi ulushi 93,8 foizni tashkil etmoqda.

NAVOIY VILOYATINING ASOSIY HAMKOR DAVLATLARGA AMALGA OSHIRGAN EKSPORTI HAJMI VA O`SISH SUR`ATLARI (yanvar-iyul)

Tovarlar va xizmatlar eksporti bo`yicha yetita asosiy hamkor davlatlardan yetakchi bo'lgan Kanada bir pog`onaga tushishi hisobiga, Fransiya eksportdagi ulushi bo'yicha peshqadamlikni oldi.

Xalqaro iqtisodiy aloqalarning rivojlanishi eksportning barqaror oʻsishiga koʻmaklashadi va bu oʻz navbatida maʼlum natijalarga erishish uchun zamin yaratadi. Jumladan, hisobot davrida tovarlar va xizmatlar eksportida ishtirok etgan davlatlar soni 38 tani tashkil etdi.

Davlatlar	Ming AQSh dollari		2019- yilning yanvar-iyuliga nisbatan, % da	O'rni
	2019- y.	2020- y.		
Fransiya	83 489,4	71 005,9	85,0	1
Kanada	265,7	65 174,8	245,2 b.	2
Qirg'iz Respublikasi	12 945,2	27 506,9	2,1 b.	3
Rossiya Federatsiyasi	21 893,5	22 060,8	100,8	4
Turkiya	10 576,0	17 254,4	163,1	5
Xitoy Xalq Respublikasi	47 229,2	14 902,7	31,6	6
Turkmaniston	2 138,1	13 474,0	6,3 b.	7
Qozog'iston	5 023,8	3 529,5	70,3	8
Singapur	574,3	2 559,3	4,4 b.	9
Litva	3 222,9	2 364,2	73,4	10
Ukraina	1 083,6	1 364,0	125,9	11
BAA	243,4	684,9	2,8	12
Afg'oniston	565,2	532,2	94,2	13
Tojikiston	555,6	482,4	86,8	14
Polsha	3,0	464,3	155,3 b.	15
Belarus Respublikasi	335,4	317,5	94,7	16
Buyuk Britaniya BQ va Shimoliy Irlandiya	15,8	246,7	15,6 b.	17
Iroq	428,7	241,0	56,2	18
Germaniya	499,6	204,0	40,8	19
Yaponiya	5 283,4	176,5	3,3	20

Ushbu mamlakatlarga eksport qilinayotgan tovarlar tarkibiga asosan kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar hamda asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari kiradi.

NAVOIY VILOYATINING AYRIM DAVLATLAR BILAN EKSPORT TARKIBI (2020- yil yanvar-iyul, ming AQSh dollari)

XSST tarkibi	Fransiya		Kanada		Qirg'iz Respublikasi	
	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.	2019- y.	2020- y.
Jami eksport	**83 489,4**	**71 005,9**	**265,7**	**65 174,8**	**12 945,2**	**27 506,9**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	21,0				9 200,6	1 684,4
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari					1 543,8	8 482,5
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar					0,2	
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	83 468,4	71 005,9		64 922,6	201,0	2 279,2
Asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari			265,7	252,2	1 619,1	4 891,0
Mashinalar va transport asbob-uskunalari					0,3	32,7
Turli xil tayyor buyumlar					379,5	10 137,1
Xizmatlar					0,7	

XIZMATLAR EKSPORTI TARKIBI (2020- yil yanvar-iyul, ulushi, % da)

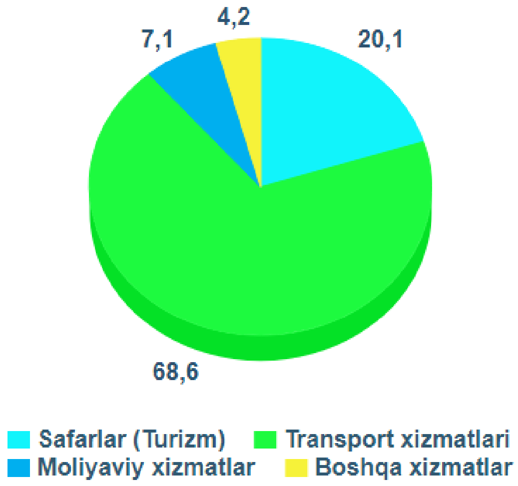

Xizmatlar eksporti hajmi 3,5 mln. AQSh dollarini yoki jami eksport hajmining 1,4 % ini tashkil etib, 2019- yilning mos davriga nisbatan 55,3 % ni tashkil etdi. Xizmatlar eksporti tarkibining asosiy ulushi transport xizmatlari (68,6 %), safarlar (turizm xizmatlari) (20,1 %), moliyaviy xizmatlar (7,1 %), va boshqa xizmatlar(4,2 %) hissasiga to`g`ri kelgan.

MEVA-SABZAVOT MAHSULOT-LARI EKSPORTI (2020- yil yanvar-iyul, ming AQSh dollari)

Oziq-ovqat mahsulotlarining asosiy qismi bo`lgan 5 900,5 ming AQSh dollar qiymatli 8 319,3 tonnadan ziyod meva-sabzavot eksport qilingan hamda 2019- yilning mos davriga nisbatan 32,3 % ni tashkil qildi. Meva-sabzavot mahsulotlari va ularni qayta ishlash jami eksport hajmida 2,4 foizni tashkil etmoqda. Shundan salmog'i yirik hududlarda meva-sabzavot mahsulotlari va ularni qayta ishlash eksporti hajmi Karmana tumanida 2 144,6 ming AQSh dollarini, Qiziltepa tumanida 1 223,5 ming AQSh dollarini, Xatirchi tumanida 990,2 ming AQSh dollarini, Zarafshon shahrida 537,9 ming AQSh dollarini va Navoiy shahrida 462,7 ming AQSh dollarini tashkil etmoqda.

Karmana	2 144,6	Zarafshon sh.	537,9	Uchquduq	118,2
Qiziltepa	1 223,5	Navoiy sh.	462,7	Nurota	47,1
Xatirchi	990,2	Navbahor	358,5	Konimex	17,7

Meva-sabzavot mahsulotlarining asosiy eksport bozorlari Rossiya Federatsiyasi (42,8 %), Qirg`iz Respublikasi (29,0 %), Qozog`iston (11,6 %) va Belarus Respublikasi (5,4 %) davlatlari hissasiga to`g`ri kelgan.

MEVA - SABZAVOT MAHSULOT-LARINING EKSPORT GEOGRAFIYASI (yanvar-iyul)

Davlatlar	2019- yil			2020- yil		
	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da	tonna	ming AQSh dollari	ulushi*, % da
Rossiya Federatsiyasi	1 064,2	525,4	2,9	3 749,9	2 524,6	42,8
Qirg'iz Respublikasi	1 964,1	9 365,2	51,2	1 281,8	1 712,9	29,0
Qozog'iston	7 727,0	3 132,6	17,1	1 341,7	683,7	11,6
Belarus Respublikasi	865,0	331,0	1,8	628,8	317,1	5,4
Iroq	690,5	404,7	2,2	235,2	181,2	3,1
Afg'oniston	257,2	326,1	1,8	521,8	118,2	2,0
Gruziya	218,8	131,0	0,7	85,0	99,9	1,7
Pokiston	-	-	-	48,0	72,0	1,2
Xitoy Xalq Respublikasi	1 223,8	985,1	5,4	51,2	50,4	0,9
Birlashgan Arab Amirliklari	202,6	219,7	1,2	12,4	43,6	0,7
Ukraina	489,2	71,6	0,4	59,6	32,7	0,6
Latviya	-	-	-	173,4	23,3	0,4
Estoniya	517,2	134,2	0,7	108,0	20,2	0,3
Moldova Respublikasi	182,5	138,1	0,8	17,5	15,5	0,3
Koreya Respublikasi	10,4	52,6	0,3	5,0	5,0	0,1
Boshqa davlatlar	6 459,0	2 462,2	13,5	-	-	-

*-*qiymat ifodasidan*

NAVOIY VILOYATINING IMPORTI
(2020- yil yanvar-iyul)

2020- yil yanvar-iyul oylarida import hajmi 386,4 mln. AQSh dollarini va 2019- yilning mos davriga nisbatan 45,9 % ni tashkil etdi.

Import tarkibida eng katta ulush, mashinalar va transport asbob-uskunalari (59,8 %), asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari (13,9 %), kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (13,6 %) ga to'g'ri keldi.

XSST BO`YICHA IMPORT TARKIBI (2020- yil yanvar-iyul, ulushi, % da)

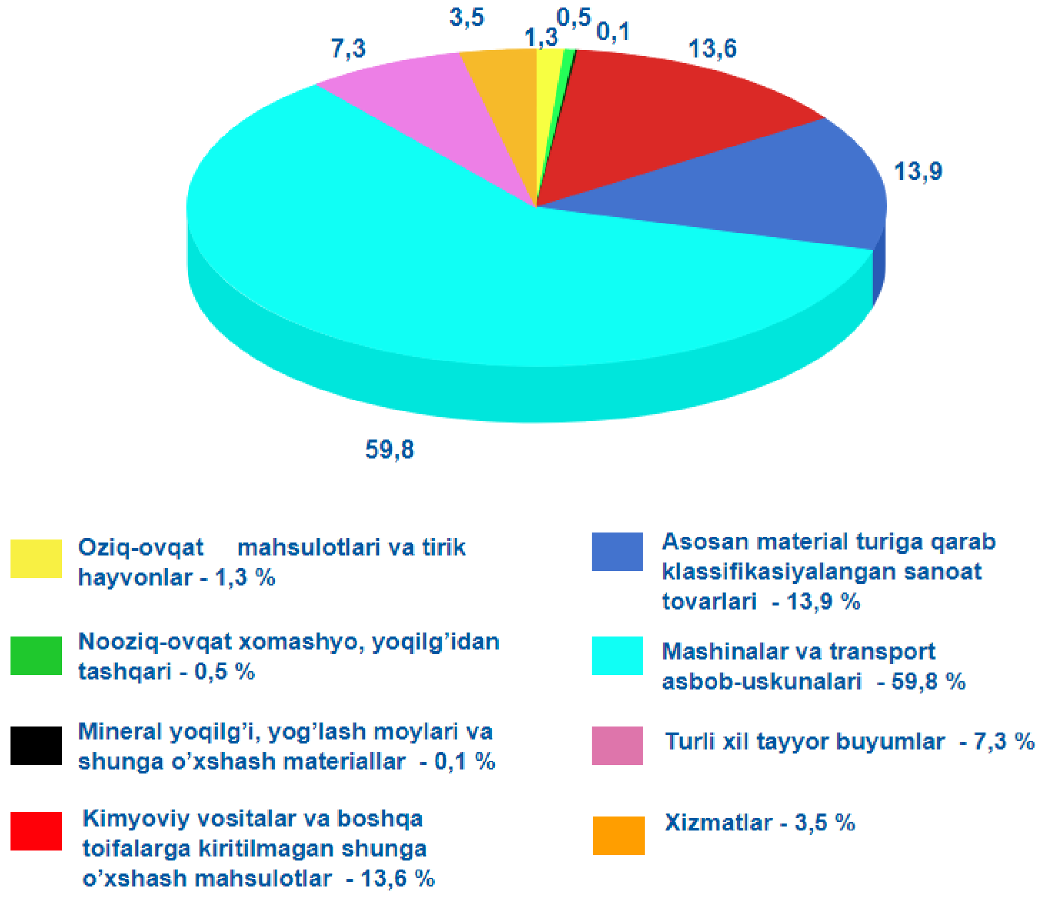

Tovar va xizmatlar importi dinamikasi tahliliga ko'ra, 2020- yilning yanvar-iyulida import qilingan tovarlar hajmi 373,0 mln. AQSh dollarini tashkil etdi. Xizmatlar importi esa 13,4 mln. AQSh dollariga yetdi.

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORT TARKIBI (2020- yil yanvar-iyul, ming AQSh dollari)

XSST tarkibi	Ming AQSh dollari			Umumiy hajmga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami import	**386 428,2**	**110 058,2**	**276 370,0**	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:						
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	4 867,1	2 830,1	2 037,0	1,3	2,6	0,7
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	2 061,0	641,2	1 419,8	0,5	0,6	0,5
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	451,8	86,8	365,0	0,1	0,1	0,1
Hayvonlar va o'simliklar moylari, yog'lar va mumlara	1,3	-	1,3	0,0	-	0,0
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	52 461,4	11 086,6	41 374,8	13,6	10,1	15,0
Asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari	53 627,5	30 809,6	22 817,9	13,9	28,0	8,2
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	231 308,7	44 838,6	186 470,1	59,8	40,7	67,5
Turli xil tayyor buyumlar	28 269,7	16 207,8	12 061,9	7,3	14,7	4,4
Xizmatlar	13 379,7	3 557,5	9 822,2	3,5	3,2	3,6

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN IMPORTNING O`SISH SUR'ATLARI (2020- yil yanvar-iyul)

Importning eng katta ulushi, mashinalar va transport asbob-uskunalari (59,8 %), asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari (13,9 %), kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (13,6 %), shuningdek MDH mamlakatlarida mashinalar va transport asbob-uskunalari (40,7 %), asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari (28,0 %) ga to'g'ri keldi, boshqa xorijiy mamlakatlarga ham eng katta ulush mashinalar va transport asbob-uskunalari (67,5 %) hamda kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar (15,0 %) hissasiga to'g'ri keladi.

XSST tarkibi	2019- yil yanvar-iyuliga nisbatan, % da		
	Jami	MDH davlatlari	Boshqa davlatlar
Jami	**45,9**	**56,1**	**42,8**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	64,1	49,9	106,4
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	57,0	30,5	93,9
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	7,4	1,8	27,0
Hayvonlar va o'simliklar moylari, yog'lar va mumlara	2,3	-	19,4
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	95,9	112,4	92,2
Asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari	46,3	109,3	26,1
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	40,0	33,4	42,0
Turli xil tayyor buyumlar	45,6	192,9	22,5
Xizmatlar	113,6	125,2	110,0

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari, ulush % da)

XSST tarkibi	2018- y.	2019- y.	2020- y.
Jami	**100,0**	**100,0**	**100,0**
shu jumladan:			
Oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar	0,1	0,9	1,3
Ichimliklar va tamari	-	0,2	-
Nooziq-ovqat xomashyo, yoqilg'idan tashqari	0,7	0,4	0,5
Mineral yoqilg'i, yog'lash moylari va shunga o'xshash materiallar	0,5	0,7	0,1
Kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar	11,0	6,5	13,6
Asosan material turiga qarab klassifikasiyalangan sanoat tovarlari	17,4	13,8	13,9
Mashinalar va transport asbob-uskunalari	66,7	68,7	59,9
Turli xil tayyor buyumlar	1,5	7,4	7,3
Xizmatlar	2,1	1,4	3,4

2020- yil yanvar-iyul oylarida import qilingan tovarlar va xizmatlar tarkibi tahlili shuni koʻrsatdiki, turli xil tayyor buyumlar 2019- yilning mos davriga nisbatan importining ulushi 1,5 % dan 7,3 % gacha, kimyoviy vositalar va boshqa toifalarga kiritilmagan shunga o'xshash mahsulotlar importining ulushi esa 11,0 % dan 13,6 % gacha oʻsdi.

MDH mamlakatlari va boshqa xorijiy davlatlar bilan import ulushining dinamikasi joriy davrda ushbu koʻrsatkich 28,5 va 71,5 foizni tashkil etdi.

NAVOIY VILOYATINING HUDUDLARI BO‘YICHA IMPORT HAJMI (yanvar-iyul, ming AQSh dollari)

Tuman va shahar nomi	Import hajmi	2019- yilning mos davriga nisbatan o‘zgarish sur’ati, % da
Navoiy viloyati	**386 428,2**	**45,9**
Navoiy sh.	205 912,2	56,2
Zarafshon sh.	9 407,4	3,1 b.
tumanlar:		
Karmana	115 708,6	165,2
Konimex	2 212,1	3,4 b.
Qiziltepa	7 308,3	65,2
Navbahor	9 147,2	2,1 b.
Nurota	6 551,0	89,8
Tomdi	192,1	53,3
Uchquduq	430,1	27,6
Xatirchi	2 946,0	37,5
Bo‘linmaydigan hajm	26 613,2	7,2

2020- yil yanvar-iyul oylarida import 386,4 mln. AQSh dollarini tashkil etib, 2019- yilning mos davriga nisbatan 45,9 foiz kuzatildi.

	Jami mln. AQSh dollari	2019- yilning mos davriga nisbatan o‘zgarish sur’ati, % da	Jamiga nisbatan ulushi, %
Import hajmi	**386,4**	**45,9**	**100,0**
MDH davlatlari	110,0	56,1	28,5
Boshqa davlatlar	276,4	42,8	71,5

MDH VA BOSHQA XORIJIY DAVLATLARDAN TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTI HAJMLARI DINAMIKASI (yanvar-iyul, mln. AQSh dollari, ulush % da)

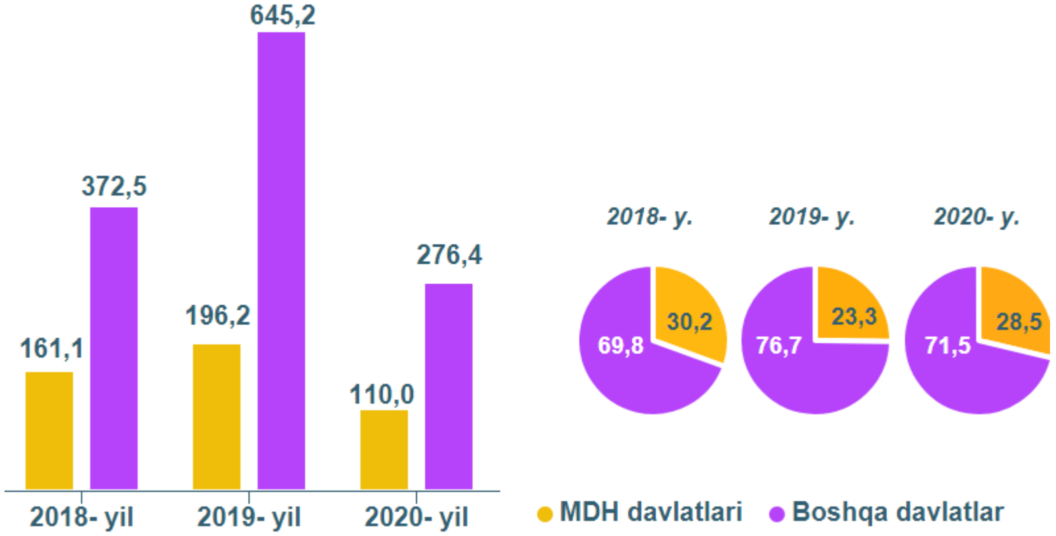

Yetti yirik hamkor davlatlar (Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Litva, Koreya Respublikasi, AQSh, Qozog'iston va Germaniya) jami importning 79,7 % ini tashkil qiladi, bu 308,3 mln. AQSh dollarini tashkil etadi.

NAVOIY VILOYAT IMPORTIDA ASOSIY HAMKOR DAVLATLARNING ULUSHI (2020- yil yanvar-iyul, % da)

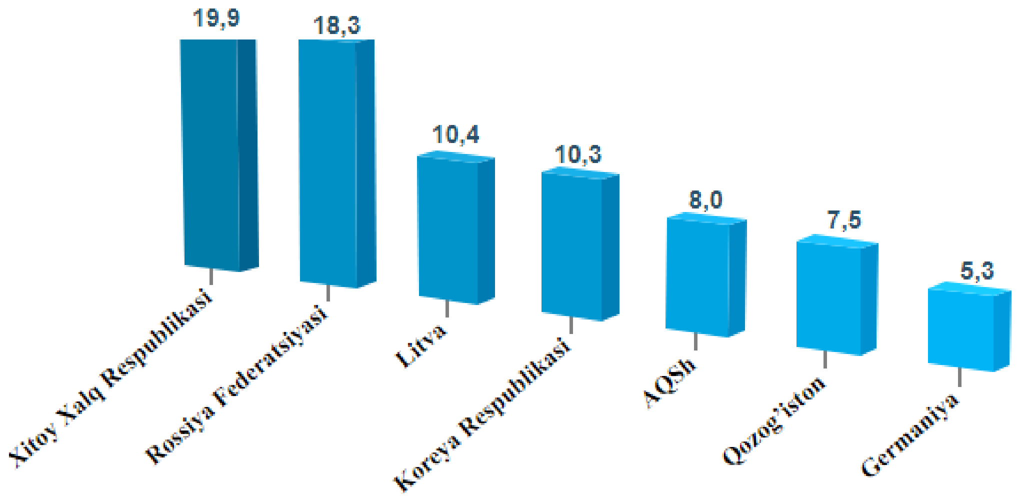

Mamlakatdagi sarmoyaviy muhit yaxshilangani sari va ushbu sohada amalga oshirilgan islohotlar natijasida mashina va uskunalar, shuningdek, ularning qismlari importining o'sishi tabiiydir. Shunday qilib, Xitoy Xalq Respublikasi, Rossiya Federatsiyasi, Litva va Koreya Respublikasi tomonidan kiritilgan katta hajmdagi investitsiyalar natijasida, mahsulotlar importi hajmida ushbu mamlakatlarning yuqori ulushi saqlanib qolmoqda.

TOVAR VA XIZMATLAR IMPORTIDAGI YIGIRMATA YIRIK HAMKOR DAVLATLAR (yanvar-iyul)

Hisobot davri yakunlariga ko`ra, import bo`yicha hamkor davlatlar orasida Xitoy Xalq Respublikasi umumiy import hajmida 19,9 % ulushi bilan Rossiya Federatsiyasini (18,3 %) ortda qoldirgan holda, birinchi o`rinni egalladi.

Davlatlar	Ming AQSh dollari		2019- yilning yanvar-iyuliga nisbatan, % da	O`rni
	2019- y.	2020- y.		
Xitoy Xalq Respublikasi	145 839,6	77 005,5	52,8	1
Rossiya Federatsiyasi	84 112,3	70 602,8	83,9	2
Litva	5 087,0	40 344,2	7,9 b.	3
Koreya Respublikasi	46 315,7	40 070,0	86,5	4
AQSh	21 363,2	31 087,9	145,5	5
Qozog'iston	29 774,1	28 837,6	96,9	6
Germaniya	116 872,3	20 323,7	17,4	7
Turkiya	57 272,6	17 816,4	31,1	8
Ukraina	443,5	9 569,4	21,6 b.	9
Chexiya Respublikasi	6 406,7	5 260,7	82,1	10
Estoniya	6 346,9	4 871,2	76,7	11
Fransiya	1 068,3	3 511,1	3,3 b.	12
Italiya	58 819,2	3 502,0	6,0	13
Ispaniya	22 275,2	3 351,4	15,0	14
Polsha	318,9	3 039,6	9,5	15
Buyuk Britaniya BQ va Shimoliy Irlandiya	3 539,6	3 035,3	85,8	16
Yaponiya	82 934,9	3 025,1	3,6	17
Finlyandiya	23,9	2 665,1	111,3 b.	18
Latviya	236,0	2 440,2	10,3 b.	19
Shvetsiya	1 518,0	2 345,8	154,5	20

XIZMATLAR IMPORTI TARKIBI (2020- yanvar-iyul, ulushi, % da)

2020- yil yanvar-iyul oylari yakuni bo'yicha 55 davlat bilan tovarlar va xizmatlar importi amalga oshirildi.

2020- yil yanvar-iyul oylari yakuni bilan xizmatlar importi hajmi 13,4 mln. AQSh dollarini yoki jami import hajmining 3,4 % ini tashkil etdi va o`tgan yilning mos davriga nisbatan 113,6 % ni tashkil etdi. Xizmatlar importi tarkibining asosiy ulushi qurilish xizmatlari (37,1 %) va transport xizmatlari (35,5 %) dan iborat bo`ldi.

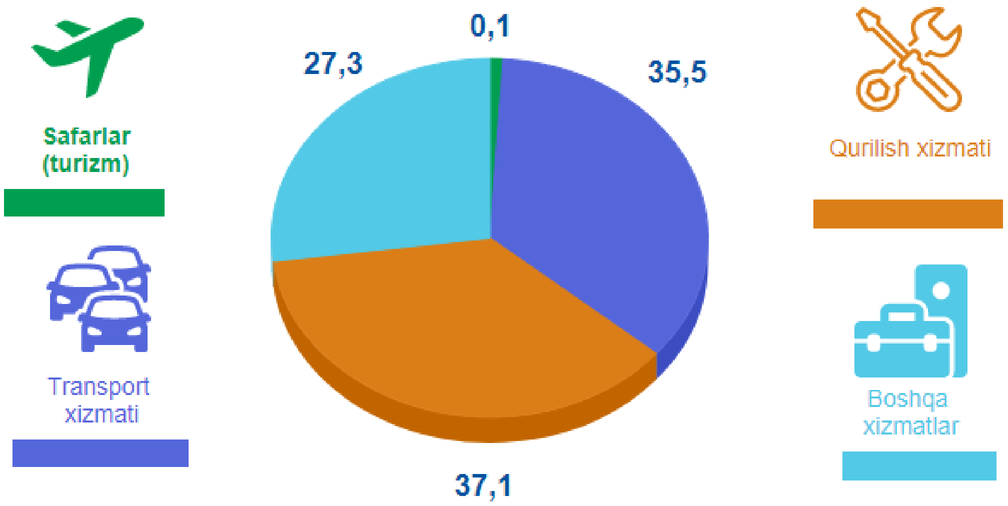

Shu bilan, tashqi iqtisodiy faoliyatni rivojlantirish borasida amalga oshirilayotgan keng qamrovli islohotlar va dunyo mamlakatlari bilan olib borilayotgan mustahkam aloqalar natijasida viloyatimizning eksport salohiyati oshib borayotgani yaqqol namoyon bo'lmoqda.

Shuningdek, bir qator soliq, bojxona imtiyozlarining yaratilishi, ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va raqobatbardosh mahsulotlarni ishlab chiqarilishi milliy mahsulotlarimizni tashqi bozorlarda mustahkam o`rin egallashlari uchun zamin yaratmoqda.

Navoiy viloyati statistika boshqarmasi
Tashqi iqtisodiy faoliyat va
savdo statistikasi bo'limi
Tel (99879) 222-04-36